

IV.

ODŮVODNĚNÍ

OBEČNÁ ČÁST

Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejich hlavních principů, zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Nařízení vlády č. 48/2017 Sb. (dále jen „nařízení vlády“) upravuje národní podmínky systému podmíněnosti. Zároveň jsou tímto předpisem požadavky na hospodaření a podmínky standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy adaptovány podle základního rámce stanoveného evropským předpisem. Pro ucelené a přehledné vyjádření způsobu vyhodnocování dodržování stanovených podmínek na základě zjištění kontrolních orgánů jsou předpisem uvedeny tabulky hodnocení jednotlivých požadavků.

Cílem předkládaného návrhu novely nařízení vlády je upravit odpovídající části nařízení vlády do souladu s novelizovanými právními předpisy, na jejichž základě jsou ověřované požadavky pravidel podmíněnosti stanoveny. Současně je snahou na základě praktických zjištění z prováděných kontrol nebo na základě případů správní praxe zpřesnit nastavení kontrolních podmínek a jejich hodnocení.

Kontrola podmíněnosti zajišťuje zemědělské hospodaření ve shodě s ochranou životního prostředí tím, že „podmiňuje“ získání plné výše vybraných zemědělských podpor dodržováním povinných požadavků na hospodaření podle vybraných aktů z oblastí životního prostředí a změny klimatu, veřejného zdraví, zdraví zvířat a rostlin a dobrých životních podmínek zvířat a udržováním půdy v dobrém zemědělském a environmentálním stavu.

V příloze č. 1 nařízení vlády je v reakci na novelu nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů, upraveno znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo 1/3, kterým je v rámci požadavků stanovených podle Směrnice Rady 91/676/EHS, o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů ověřováno dodržení maximálního limitu 170 kg N/ha v rámci hospodářského roku použitých organických, organominerálních a statkových hnojiv v průměru zemědělského podniku.

V příloze č. 1 se v reakci na novelu nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů, sjednocuje znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo 1/5.

Dále je v příloze č. 1 nařízení vlády z důvodu změny souvisejících evropských právních předpisů, které upravují rámec pro nastavení požadavků podmíněnosti, navržena úprava znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo 4/9, kterým je v rámci požadavků stanovených podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva v návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005, kterým se stanoví požadavky na hygienu krmiv, prováděna kontrola skladování krmiv.

V příloze č. 1 nařízení vlády se také navrhuje úprava znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo 10/2, kterým je v rámci požadavků stanovených podle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009, o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh, kontrolováno, zda byl aplikovaný přípravek použit v souladu s účelem jeho povoleného použití. Úprava je navržena z důvodu výraznějšího sjednocení se zněním článku 91 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, o financování, řízení

a sledování společné zemědělské politiky, kdy správní sankce se použije při nedodržení podmínek souvisejících se zemědělských činností žadatele anebo pokud se jedná o plochu zemědělského podniku žadatele. Současně je provedena technická úprava právního vymezení požadavku pořadové číslo 10/5 v souvislosti s novelou zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících předpisů.

Návazně na úpravu znění požadavků pořadové číslo 4/9 a 10/2 je v příloze č. 3 nařízení vlády navržena úprava hodnotících parametrů pro povinný požadavek na hospodaření tak, aby odpovídajícím způsobem vystihovaly textové znění daného požadavku.

Platnou právní úpravu tvoří přímo použitelné předpisy Evropské unie v systému kontrol podmíněnosti (tzv. Cross Compliance). Těmito obecně závaznými a přímo použitelnými předpisy Evropské unie jsou:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008 (dále jen „nařízení (EU) č. 1306/2013“), v platném znění,
- nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost, v platném znění,
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 809/2014 ze dne 17. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém, opatření pro rozvoj venkova a podmíněnost, v platném znění.

Výše uvedené předpisy Evropské unie stanovují základní pravidla pro provádění kontrol podmíněnosti a jejich promítnutí do administrativního procesu poskytování dotací (ve smyslu stanovení míry snížení dotace, v případě zjištění porušení podmínek předpisů, které jsou předmětem kontrol podmíněnosti).

Nařízení (EU) č. 1306/2013 v Příloze II definuje, podle jakých předpisů Evropské unie (aktů) a jejich částí (článků), mají být stanoveny požadavky, které jsou předmětem kontrol podmíněnosti. Tyto předpisy jsou rozděleny do oblastí pravidel podmíněnosti podle čl. 93 nařízení č. 1306/2013 a návazně podle Přílohy II tohoto nařízení. Jednotlivé oblasti tvoří základ pro vyhodnocení míry snížení dotace.

Nařízení (EU) č. 1306/2013 následně vymezuje jako součást pravidel podmíněnosti i požadavky podle standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu, dále v Příloze II stanoví počet standardů, které mají být uplatňovány a jejich zaměření, které má být na národní úrovni dopracováno. Standardy jsou zařazeny do stanovených oblastí společně s požadavky podle aktů.

Zajištění provádění kontrol podmíněnosti (Cross Compliance) je nezbytnou součástí administrace dotací, kterou provádí Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „Fond“). Vlastní kontroly podmíněnosti jsou na základě § 4c a násl. zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, prováděny příslušnými kontrolními a dozorovými orgány na základě jejich kompetencí stanovených zvláštními zákony (Státní veterinární správa, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Česká plemenářská inspekce a Česká inspekce životního prostředí). Výsledky těchto kontrol jsou podle příslušných předpisů Evropské unie poskytovány Fondu při rozhodování o poskytování dotace.

Dodržování požadavků podle aktů a standardů pravidel podmíněnosti je pro zemědělce podmínkou pro čerpání plné výše přímých plateb, tj. jednotné platby na plochu, některých podpor poskytovaných v rámci Programu rozvoje venkova a podpor společné organizace trhu s vínem. Systém kontrol podmíněnosti (Cross Compliance) platí nejenom pro vyplácení přímých plateb, ale také pro vyplácení některých podpor v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Uplatnění sankcí podle čl. 92 nařízení (EU) č. 1306/2013 se nevztahuje na podporu za účelem zachování a udržitelného využívání a rozvoje genetických zdrojů v zemědělství podle čl. 28 odst. 9 nařízení (EU) č. 1305/2013.

Předkládaný návrh novely nařízení vlády se týká žadatelů (fyzické i právnické osoby), kteří podají žádost o přímé platby, o podporu z některých opatření Programu rozvoje venkova nebo o podporu v rámci některých opatření společné organizace trhu s vínem. Počet takto dotčených zemědělských subjektů v ČR je přibližně 30 tisíc.

Předkládaný návrh nebude mít vliv na zvýšení aktivity dozorových orgánů zajišťujících kontroly podmíněnosti, neboť ty je vykonávají již v současnosti.

O přímé platby, o podporu z některých opatření Programu rozvoje venkova nebo o podporu v rámci některých opatření společné organizace trhu s vínem žádá žadatel Fond podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Fond je podle příslušných předpisů Evropské unie a podle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, příslušným orgánem k poskytování dotací financovaných z prostředků Evropské unie.

Ročně je v rámci tohoto nařízení posuzováno cca 2 500 žadatelů o dotace tj. stanovené minimální míry kontrol nejméně 1 % všech zemědělců, kteří podali žádost o podporu v rámci režimů podpory pro přímé platby, podpor z některých opatření Programu rozvoje venkova a žadatelů, kteří podali žádost o podporu v rámci společné organizace trhu s vínem.

Návrh novely nařízení vlády se předkládá na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2020 (příloha č. 1 usnesení vlády č. 870 ze dne 9. prosince 2019, str. 28 bod 14).

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Návrh novely nařízení vlády je v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, k jehož provedení se navrhuje.

Návrh novely nařízení vlády je v souladu se zákonným zmocněním uvedeným v § 2b odst. 2a § 2c odst. 5 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, a rovněž je v souladu s § 1 odst. 3 zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie, obecnými právními zásadami práva Evropské unie, s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Předložený návrh novely nařízení vlády je v souladu s ústavním pořádkem ČR a mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána.

Návrh novely nařízení vlády je v souladu s právem Evropské unie, konkrétně s těmito předpisy Evropské unie:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 ze dne 17. prosince 2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, v platném znění,
- nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém a o podmínky pro zamítnutí nebo odnětí plateb a správní sankce uplatňované na přímé platby, podporu na rozvoj venkova a podmíněnost, v platném znění,
- prováděcí nařízení Komise (EU) č. 809/2014 ze dne 17. července 2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém, opatření pro rozvoj venkova a podmíněnost, v platném znění.

Nařízení orgánů Evropské unie jsou po přistoupení České republiky k Evropské unii bezprostředně aplikovatelná. Návrh nařízení vlády se proto zaměřuje pouze na ty specifické otázky, jejichž úprava je právem Evropské unie členskými státy přikázána nebo umožněna.

Na základě těchto skutečností je možné návrh novely nařízení vlády hodnotit jako plně slučitelný s právem Evropské unie.

Předkládaný návrh novely nařízení vlády není v rozporu s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a je v souladu s obecnými zásadami práva Evropské unie (např. zásada právní jistoty, proporcionality a zákazu diskriminace).

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Návrh novely nařízení vlády nepředpokládá hospodářské dopady na státní rozpočet, na ostatní veřejné rozpočty.

Finanční dopad na státní rozpočet se nepředpokládá, neboť aplikace upraveného znění požadavků a jejich hodnocení v systému podmíněnosti lze provést uživatelsky v informačních systémech.

Návrh novely nařízení vlády nepředpokládá ani sociální dopady a dopady na životní prostředí.

Dopady na podnikatelské prostředí v České republice se rovněž nepředpokládají, a to s ohledem na rozsah navrhovaných změn. V souvislosti s prováděním kontrol podmíněnosti nelze ani předpokládat nárůst zjištěných pochybení v dodržování požadavků a standardů a následného krácení podpor. Požadavky zařazené do kontrol podmíněnosti jsou zemědělcům známy již řadu let.

Návrh novely nařízení vlády nebude mít negativní vliv na životní prostředí.

Návrh novely nařízení vlády nebude mít sociální dopady. Stanovené kontrolní body k provádění kontroly podmíněnosti jsou připravovány na základě shody se zástupci výzkumných institucí, gestorů Ministerstva zemědělství a Fondu tak, aby požadavky, jejichž

případné nedodržování může mít vliv na výši poskytovaných přímých podpor, některých podpor Programu rozvoje venkova a některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem, aby splňovaly jak požadavky právních předpisů, tak byly pro zemědělské subjekty splnitelné a nekolidovaly s ověřenými zemědělskými postupy.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Návrh změn nařízení vlády neobsahuje žádné ustanovení, které by bylo v rozporu se zákazem diskriminace.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a také s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

Návrh novely nařízení vlády nezvyšuje množství zpracovávaných osobních údajů ani nemění způsob nakládání s nimi.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla předmětem korupčního rizika.

Předkládaný návrh novely nařízení vlády je svým rozsahem přiměřený množině vztahů, které má upravovat. Předkládaný návrh nerozšiřuje kompetence orgánů veřejné správy ani administrátora dotací.

Navrhovaná právní úprava představuje efektivní implementaci zákonných regulací stanovených v zákoně č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a zákoně č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, ve znění pozdějších předpisů, jakož i regulací stanovených právem Evropské unie.

Příslušné orgány veřejné správy a administrátor dotace (Fond) jsou schopny plošně kontrolovat a vynucovat dodržování dané regulace.

Předkládaný návrh stanoví jednoznačně kompetence, působnost a odpovědnost mezi příslušnými orgány veřejné správy a Fondem jako administrátorem dotace.

Realizace opravných prostředků proti rozhodnutí Fondu je zajištěna postupem podle správního řádu.

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Návrh nařízení vlády nemá dopady na bezpečnost nebo obranu České republiky.

K návrhu nařízení vlády není zpracována Zpráva z hodnocení dopadů regulace RIA, nejen s ohledem na jejich legislativně technický charakter, ale zejména z důvodu, že tento

legislativní úkol MZE je obsažen v návrhu Plánu legislativních prací vlády na rok 2020 bez požadavku na zpracování hodnocení dopadů regulace RIA.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Čl. I

K bodům 1 až 5 - Příloha č. 1:

Příloha č. 1 „Seznam požadavků podle aktů pro oblasti pravidel podmíněnosti“ uvádí seznam povinných požadavků na hospodaření v souladu s řazením a číslováním aktů podle Přílohy II nařízení (EU) č. 1306/2013.

Předkládaný návrh novely nařízení vlády upravuje znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo aktu 1, pořadové číslo požadavku 3, kde se nově vkládá v souladu se zněním novelizovaného § 8 nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů, stanovení maximálního limitu 170 kg N/ha použitých organických, organominerálních a statkových hnojiv v průměru zemědělského podniku v období hospodářského roku, který se uzavře v kalendářním roce podání jednotné žádosti.

Dále se upravuje znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo aktu 1, pořadové číslo požadavku 5. Jedná se o legislativně technickou změnu, kterou dochází ke sjednocení se zněním nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů.

Předkládaný návrh také upravuje znění povinného požadavku pořadové číslo aktu 4, pořadové číslo požadavku 9. Úprava je navržena z důvodu změny souvisejících evropské právních předpisů, které upravují rámec pro nastavení požadavků podmíněnosti.

Předkládaný návrh novely nařízení vlády upravuje znění povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo aktu 10, pořadové číslo požadavku 2, které se přizpůsobuje širšímu použití požadavku a neomezuje se pouze na aplikaci hodnoceného přípravku do plodiny v souladu se zněním článku 91 nařízení (EU) č. 1306/2013.

Návrh novely dále upravuje právní vymezení povinného požadavku na hospodaření pořadové číslo aktu 10, pořadové číslo požadavku 5 v části Vymezení požadavku v právním předpise ČR. Ke změně dochází v souvislosti s novelou zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících předpisů, která nabyla účinnosti dne 15. 1. 2020.

K bodům 6 a 7 - Příloha č. 3:

Tato příloha obsahuje hodnocení porušení kontrolovaných povinných požadavků na hospodaření podle aktů pro oblasti pravidel podmíněnosti stanovených přílohou č. 1 k tomuto nařízení, jejichž dodržování je pro žadatele přímých plateb, plateb pro opatření Programu rozvoje venkova, anebo podpor v rámci společné organizace trhu s vínem v souladu s čl. 92 nařízení (EU) č. 1306/2013 povinné. Zjištěná porušení budou příslušným kontrolním orgánem v souladu s čl. 38 odst. 2 až 4 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 640/2014 hodnocena podle rozsahu, závažnosti a trvalosti. Hodnocení je rozděleno do stupňů malé, střední nebo velké, u trvalosti pak odstranitelné nebo neodstranitelné, které je následně zohledňováno při dalším vyhodnocení ke stanovení výše sankce.

Pořadové číslo aktu 4, pořadové číslo požadavku 9:

Úprava je navržena z důvodu změny souvisejících evropských právních předpisů, které upravují rámec pro nastavení požadavků podmíněnosti, a navazuje na úpravu znění požadavku.

Hodnocením je určeno rozlišení míry porušení požadavků na základě zajištění bezpečnosti potravin a krmiv podle zásad a požadavků potravinového práva. Požadavky jsou stanoveny na základě nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.

Pořadové číslo aktu 10, pořadové číslo požadavku 2:

Hodnocením je určeno rozlišení míry porušení požadavků na základě používání přípravků na ochranu rostlin pro snížení rizika ohrožení zdraví lidí, zvířat a rostlin. Požadavky jsou stanoveny v souladu se zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů.

Posouzení v rámci hodnotících kritérií se přizpůsobuje návrhu úpravy textového znění požadavku.

Čl. II

Stanoví se postup pro právní vztahy vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení, jakož i pro práva a povinnosti z nich vzniklé, které se tak dokončí podle nařízení vlády č. 48/2017 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení.

Čl. III

Nabytí účinnosti návrhu nařízení vlády je navrženo dnem 1. ledna 2021 z důvodu provázanosti se systémem administrace evropských zemědělských dotací v roce 2021.